Cena 50 hal

Nowy Dziennik
wychodzi codziennie rano
także w poniedziałki —
Adres
redakcyi i administracyi
Kraków, [illegible] Stradom 13.
[illegible] 279. w nocy 1558.
Rękopisów nie zwraca się.
Konto
[illegible] P. K. O. Nr. 141.123
[illegible] Galicyjskiej;
Spółki Wydawniczej
w Krakowie.

Nowy Dziennik

Cena 50 hal.

Prenumerata w Krakowie
mies. 12 K. kwart. 35 Kor.;
z odnoszeniem do domu
mies. 14 Kor. kwart. 41 Kor.
Na prowincyi 14, kwart. 41 K.
Za granicą: mies. 16 Kor.
kwart. 47 Kor. Cena ogłoszeń: 1 w. pet. 1-szp. [illegible]
Nadesłane: 1 w. pet. 3·—
(Mk. 3·—) Tekst: 1 w. pet. 5·
(Mk. 5·—)
Zawiadomienia ślubne
gratulacye: 20 Kor.

Rok II. | Kraków, środa 15 października 1919. | Nr. 224

Dość bagatelizowania!

Kraków, 14 października.

(b) Nieodzownym warunkiem wszelkiego wzajemnego porozumienia jest wzajemne poznanie. Odnosi się to nie tylko do stosunków między jednostkami fizycznemi, ale tak samo do stosunków między całemi grupami narodowemi. Jak długo grupy takie nie poznają się wzajemnie, nie poznają faktycznych warunków swego bytu, swych potrzeb i konieczności życiowych, swych celów i aspiracyj, swych pragnień i marzeń, tak długo wszelka próba zbliżenia ich do siebie i harmonijnego ukształtowania ich współżycia skazaną jest z góry na niepowodzenie. Ten właśnie moment stanowi jedną z przyczyn — mo że najistotniejszą — tego smutnego a dziwnego bądźcobądź zjawiska, że niezliczone próby wprowadzenia dyskusyi polsko-żydowskiej na tory produktywne i celowe nie doprowadziły dotychczas nigdy do pożądanego rezultatu. I tak sytuacya nie zmieni się dopóty, dopóki w społeczeństwie polskiem panować będzie nadal zupełna ignorancya na punkcie problemu żydowskiego. Stan dziś jest bowiem taki, że z wyjątkiem agitatorów antysemickich a la Niemojewski nikt z Polaków nie zajmuje się na seryo sprawą żydowską w Polsce, nikt nie zna życia ludności żydowskiej, nikt nie ma pojęcia o prądach duchowych i politycznych, nurtujących ogół żydowski. Ci zaś, którzy są powołani do informowania społeczeństwa — publicystyka — również o Żydach i żydostwie nie mają żadnego zgoła wyobrażenia, żadnych w tej kwestyi nie posiadają rzeczowych i objektywnych wiadomości, a operują jedynie ukutymi przez zawodowy antysemityzm komunałami, oszczerstwami, plotkami, podejrzeniami i inwektywami. Paskarz, neutralny, bolszewik, zdrajca, wróg — te epitety i te „argumenty" powtarzają się aż do znudzenia we wszystkich waryantach i odcieniach... powtarzają się tak długo, tak systematycznie i uporczywie, że nareszcie poczyna w nie wierzyć nie tylko zahukany i sterroryzowany czytelnik, ale i nieraz może nawet sam — piszący...

Tu **musi** nastąpić odmiana, jeśli ma nastąpić jakakolwiek poprawa stosunków. O ile nie można żądać od każdego Polaka, aby znał — choćby powierzchownie — prądy, stronnictwa, instytucye i organy ruchu żydowskiego w Polsce, to jednak można i musi się tego domagać od **dziennikarza** polskiego, pojmującego choćby trochę poważnie swoje zadanie i swój zawód. A pożal się Boże, jak nasi publicyści znają stosunki, wśród Żydów panujące... Przed kilku dniami przyniósł „Piast" wstrząsającą wieść o istnieniu „wojska żydowskiego w Polsce"... „Il. Kuryer Codz." przedrukował natychmiast tę niezwykłą senzacyę i puścił ją w świat z odpowiednią przyprawą techniczno-drukarską... Każda kaczka dziennikarska jest jak kamień, rzucony (w cudzy ogród... i) w jezioro, na którego tafli zataczają się coraz dalsze kręgi. Wiadomość o „armii w armii" gotowa wkrótce zaniepokoić, wzburzyć, zmobilizować całą opinię polską... A przecie wychodzi od paru lat miesięcznik w języku **polskim** „Haszomer", a przecie wyszedł przed dwoma laty w języku **polskim** „Poradnik szomrowy", zawierający przepisy i przedstawiający ideologię szomrów. Gdyby panowie publicyści czytali lub przynajmniej cośkolwiek byli wiedzieli o tych publikacyach — co, powtarzamy stanowi ich **obowiązek** zawodowy i moralny —, to nie puszczaliby w świat bajek o — „wojsku żydowskiem", o „armii w armii". Wiedzieliby wówczas, że „Szomer" jest zbudowanym na podłożu **skautowem** ruchem młodzieży żydowskiej, dążącym do jej fizycznego uzdrowienia, do jej duchowej regeneracyi jakoteż do przygotowania jej do nowych warunków życiowych w Palestynie. A wówczas, otrzymawszy list do redakcyi, że tam a tam widziano — słuchajcie! słuchajcie! — chłopców żydowskich w koszulkach skautowych, wykonujących ćwiczenia gimnastyczne, nie uderzyliby zaraz w wielkie tam-tam narodowe i nie rzuciliby na Żydów nowego — oszczerstwa.

Nie lepszymi pod tym względem od kierowników opinii, pracujących **piórem**, są jej władcy, kierujący **żywem słowem** nawą państwa. I **oni** rozwiązują kwestyę żydowską bez „niebieskiego" o niej wyobrażenia... A co gorsza; nie tylko, że **posłowie sejmowi** nie znają sprawy żydowskiej, ale **nie chcą** nawet jej poznać. Kiedy w zeszły wtorek pos. Hartglas przedstawiał w Sejmie obecne położenie ludności żydowskiej w Polsce, posłowie — demonstracyjnie opuścili salę! Dlaczego?.. Czy poseł Hartglas — „prowokował"? Tego nawet nikt nie twierdzi. Przeciwnie, organy polskie podkreślają stale spokojny, umiarkowany i pojednawczy ton w przemówieniach posła Hartglasa. Jest to więc poprostu tylko **niechęć** zajmowania się trudną, niemiłą i tak bardzo skomplikowaną kwestyą żydowsko-polską. Jest to unikanie rzeczywistości, unikanie prawdy, — prawdy, której wkońcu przecie **musi** się spojrzeć w oczy!

Dość, Panowie, bagatelizowania jednego z najbardziej aktualnych i zawiłych problemów budującej się państwowości polskiej! Dość obojętności ze strony ogółu, dość rujnujących także i państwo machinacyj żydożerczo-bojkotowych ze strony jednostek opętanych manią prześladowczą! Taktyka „laisser faire, laisser passer" wobec propagandy bojkotowej jest tak samo złą i zgubną, jak ta propaganda sama! Dlatego — jeszcze raz — dość bagatelizowania i dość obojętności!

Projekt ustawy o obywatelstwie w państwie polskiem.

Warszawa. (Telefonem) Rząd przedłożył sejmowi projekt, dotyczący obywatelstwa państwa polskiego. Artykuły zasadnicze brzmią: Obywatelstwo państwa polskiego ma a) każdy, który jest lub ma prawo być zapisanym do ksiąg stałej ludności b. Królestwa polskiego; b) posiadający przynależność do jednej z gmin b. monarchii austro-węgierskiej, wchodzących w skład państwa polskiego; c) posiadający przynależność do jednej z organizacyj stanowych na obszarach administracyjnych, należących do państwa polskiego, a położonych na wschód od b. Królestwa; d) wszyscy, którzy mieszkają w b. zaborze pruskim od roku 1908 i byli poddanymi państwa niemieckiego; e) wszyscy, którzy się urodzili u zamieszkałych na terytoryach państwa polskiego i nie mają prawa innej przynależności lub się takiego prawa zrzekli, f) każdy, który na zasadzie traktatów międzynarodowych przez państwo polskie przyjętych, za obywatela uznanym będzie.

Porządek dzienny najbliższego posiedzenia sejmowego.

Warszawa. PAT. Porządek dzienny posiedzenia sejmowego w dniu 14 bm. jest następujący: 1) Dalszy ciąg dyskusyi nad sprawozdaniem rządu (w związku ze sprawą aprowizacyi), 2) Sprawozdanie komisyi oświatowej o wniosku posła Głąbińskiego i towarzyszy w sprawie szkół kolejowych. 3) Sprawozdanie komisyi prawniczej o wniosku posłów Manusza, Małupy i innych w sprawie ustawy o zmianie nazwisk. 4) Sprawozdanie komisyi konstytucyjnej o wniosku posłów Grzędzielskiego, Tabaczyńskiego i tow. w sprawie zmiany art. 9 ordynacyi wyborczej do Sejmu ustawodawczego.

Przed przyjazdem Dmowskiego do Warszawy.

Warszawa. (Telefonem) W kołach sejmowych rozeszła się dziś pogłoska, iż p. Dmowski przyjedzie do Warszawy w najbliższych dniach.

Gorączkowa działalność komunistów warszawskich.

Warszawa. W. B. K. Tutejsi przywódcy komunistyczni nie tają się wcale z tem, że gorączkowa ich działalność, mająca na celu wywołanie strejków rolnych spotęgowała się w ostatnich czasach. Oświadczali oni kilkakrotnie w tych dniach, że strejk jest już proklamowany i że obecnie czynione są przygotowania do rozpoczęcia ruchu strejkowego. Tak zwana centralna komisya klasowych związków zawodowych (organizacya komunistów) popiera strejk rolny. Wobec tych informacyi w wielu poważnych sferach warszawskich wyrażają żądanie, aby rząd wszczął energiczną akcyę zapobiegawczą i udaremnił w zarodku bolszewickie knowania.

Rekonstrukcya gabinetu czeskiego.

Warszawa. (Telefonem) W ministerstwie dla spraw zagranicznych otrzymano wiadomość z Pragi o mającej tam nastąpić rekonstrukcyi gabinetu czeskiego. Premierem ma zostać dr Benesz, a ministrem dla spraw zagr. — dr Kramarz.

Plan sfederalizowania niem. Austryi.

Wiedeń. PAT. Dnia 12 bm. rozpoczęła obrady konferencya krajów austryackich. Kanclerz Renner zapowiedział przedłożenie nowego projektu konstytucyi na zasadzie federacyjnej. Austrya będzie w myśl tego projektu państwem związkowem. Z zachodnich Węgier będzie utworzony osobny kraj. Miasto Wiedeń będzie zrównane z krajami. Każdy kraj będzie posiadał własną walutę. Kanclerz Renner oświadczył, że obecny stan świadczy o anarchii administracyjnej w Austryi.

Plany von der Goltza.

Ryga. W. B. K. Sfery łotewskie twierdzą, że v. d. Goltz i wojskowa partya niemiecka rozpoczęli ofenzywę po poprzedniem porozumieniu się z niemieckimi baronami bałtyckimi. Chcą oni zająć cały pas nadbrzeżny i utworzyć tam pruskie kolonie wojskowe, któreby stały się punktem wyjścia dla niemieckiej ekspanzyi na Rosyę.

V. d. Goltz o swojej armii.

Wiedeń. PAT. »Telegr. Comp« donosi z Londynu pod datą 12 bm. Korespondent »Daily Express« przeprowadził rozmowę z generałem von der Goltzem, który oświadczył, że został odwołany przez rząd niemiecki. Wojska nadal pozostaną, ale mówiąc ściślej, nie będą one wojskami niemieckiemi, lecz rosyjskiemi. Faktycznie wojska w prowincyach nadbałtyckich nie są wojskami niemieckiemi i nie mają nic do czynienia z rządem niemieckim. Nie wrócą one do Niemiec, gdzie niema dla nich ani pracy ani żywności. Wojska, które teraz pozostały w Kurlandyi, są bez ojczyzny. Dawniej emigrowały one do Ameryki, ponieważ obecnie jest to niemożliwe, pozostaną one w prowincyach nadbałtyckich.

Nota koalicyi do Niemiec.

Wiedeń. PAT. Wied. biuro kor. donosi z Berlina pod data 12 b. m.: Ententa wystosowała notę do rządu niemieckiego, w której m. i. jest powiedziane: O ile rząd niemiecki na postawione pytania nie da wystarczającej odpowiedzi, utrzyma koalicya w mocy zasadę pełnej odpowiedzialności rządu niemieckiego co do powrotu wojsk. W każdym razie przyjmuje koalicya propozycyę, by wysłać przedstawicieli koalicyi celem przyjęcia do wiadomości zarządzeń poczynionych przez rząd niemiecki.

Wojska rosyjskie chcą zająć Rygę.

Berlin. PAT. Pisma tutejsze zamieszczają depeszę z Mitawy, według której komendant wojsk rosyjskich wydał rozkaz zaatakowania wojsk łotyskich. Wojska rosyjskie idą w kierunku Rygi i są już o 6 klm. od tego miasta. Do Rygi napływają ustawicznie nowe posiłki.

Poznań. Radio PAT. z Nauen. Bałtyckie komisye narodowe uchwaliły stanowisko neutralne w walce Łotyszów z Rosyą. Bałtycka obrona krajowa nie będzie uczestniczyć w ataku na Rygę, gdyż walczy w okolicy Dźwińska przeciw bolszewikom. Zachodnia armia rosyjska walcząca przeciwko Łotyszom zajęła zachodni brzeg Lidy i toczy walkę na przedmieściach Rygi. W armii tej walczą również wojska generała Bischoffa, który przyłączył się z całym swoim oddziałem do armii zachodnio-rosyjskiej.

— **Naczelnik państwa Piłsudski** przybędzie do Poznania w niedzielę 26 bm. W niedzielę 19 bm. naczelnik państwa będzie w Krakowie, gdzie odbędzie się obchód święta Legionów.

Przegląd polityczny.

Sytuacya w Turcyi.

Sytuacya w Turcyi komplikuje się coraz bardziej. Odesłanie swego czasu delegacyi tureckiej z Paryża bez załatwienia sprawy Turcyi i tendencya, ujawniająca się na konferencyi pokojowej zajęcia się kwestyą turecką na szarym końcu — oto bezpośrednie przyczyny wzrostu ruchu powstańczego w Turcyi i ustąpienia gabinetu Feryda paszy, który, jak potwierdza korespondent »Tempsa« z Konstantynopola, zdyskredytował się w zupełności z powodu postępowania koalicyi a także z powodu okupacyi greckiej w Smyrnie.

Donieśliśmy już, że Mustafa Kemal pasza zorganizował silną armię powstańczą, występującą przeciw rządowi centralnemu w Konstantynopolu. Jak donosi włoski »Messaggero«, bierze udział w tym ruchu teraz także b. minister wojny Enwer pasza, który przez Kaukaz dostał się do Erzerum. Uchwały pierwszego kongresu w Erzerum podaliśmy już swego czasu. Drugi kongres odbył się w Siwas, gdzie powzięto wedle doniesień korespondenta tegoż pisma następujące uchwały: Powstańcy domagają się: utrzymania jednolitości państwa tureckiego z włączeniem Armenii; usunięcia obecnego rządu centralnego; utworzenia nowego rządu, złożonego z członków kongresu; odmówienia podatków dla Konstantynopola; wydania nowych pieniędzy; wzmocnienia armii przez nową mobilizacyę; uzbrojenia band kurdyjskich; przerwania wszelkiego połączenia z Konstantynopolem; uznania Mustafy jako jedynego, prawowitego zastępcy narodu tureckiego; kooperacyi armii tureckiej z wojskami tatarskiemi.

Regularne oddziały armii tureckiej, przechodzą, jak np. ostatnio 20 korpus pod komendą Fuada-paszy, na stronę powstańców. W Brussie wybuchły poważne rozruchy. Część powstańców maszeruje przeciw Armenii, część przeciw Eskiszewir, gdzie przyszło do krwawych starć z wojskami angielskiemi.

»Matin« zajmuje się w jednym z ostatnich numerów sytuacyą Turcyi, atakuje Anglię i domaga się natychmiastowego zawarcia pokoju z Turcyą. W Konstantynopolu panuje, pisze »Matin«, nieopisane zamieszanie. Sprawują tam rządy nadkomisarz angielski, amerykański, francuski i włoski a pozatem rząd turecki. »Matin«, który ma na oku oczywiście interesy francuskie w Turcyi, pozostające jak wiadomo w sprzeczności z angielskimi, radzi pozostawić w Konstantynopolu sułtana i przydzielić każdemu ministerstwu kontrolora europejskiego. Mandat nad Turcyą proponuje oddać Lidze narodów.

Nowy gabinet turecki Ali Riza paszy (z ministrem wojny, znanym Dżemal paszą) już się ukonstytuował i ogłosił następujący program: »Nie mamy zamiaru walczyć z obcymi, ale nie zniesiemy żadnego obcego panowania w naszym kraju. Przyrzekamy wszystkim obywatelom państwa bez różnicy rasy lub religii zupełną ochronę życia i mienia. Domagamy się zastosowania zasad Wilsona. Nasze prawo spoczywa w naszych armiach. Każdy muzułmanin albo chrześcijanin, przeciwdziałający naszym zamiarom i stawiający opór zostanie bez litości skazany na śmierć. Jesteśmy muzułmanami przywiązanymi do swego sułtana. Szanujemy kalifat. Cały naród od wschodu do zachodu, od Erzerum do Smyrny, jest w tem zgodny. Praw, których udzielono 300 tysiącom Armeńczyków, nie dano dotychczas 16 milionom muzułmanów. Będziemy bronili naszej niepodległości bez względu na ofiary«.

Telegramy.

Król włoski grozi abdykacyą!

Berlin, PAT. Deutsche Allg. Ztg. zamieszcza następujący telegram biura Reutera: Mimo, że d'Annunzio i jego wojska nie chcą opuścić Rjeki, armia włoska i flota włoska, stojąca przed Rjeką, nie chcą wykonać rozkazów, by ich zmusić do opuszczenia Rjeki. Król włoski zagroził abdykacyą, jeżeli armia i flota włoska będzie nadal stała na tem stanowisku.

Chrześcijańskie Węgry.

Wiedeń. PAT. Węgierskie biuro koresp. donosi z Budapesztu pod datą 13. bm. Na zebraniu odbytem w sobotę przez społeczne towarzystwo misyjne postanowiono na wniosek Edyty Farkas wezwać ciało ustawodawcze, by na budynku parlamentarnym umieścić krzyż, jako symbol chrześcijańskich Węgier. Minister propagandy Haller oświadczył imieniem rządu, że przyjmuje ten wniosek jako swój i wniesie odpowiednie przedłożenie na posiedzeniu zgromadzenia narodowego.

Minister aprowizacyi oświadczył, że w węgierskich instytucyach bankowych musi nastąpić zmiana. Minister będzie miał sposobność wezwać ludność chrześcijańską, by wycowała swoje pieniądze z banków żydowskich.

(Czy chrześcijański rząd węgierski będzie przynajmniej konsekwentnym i wycofując kapitały chrześcijańskie z banków żydowskich, sam również nie będzie chciał się posługiwać pożyczkami zaciągniętemi u bankierów żydowskich? Bezustanne konferencye węgierskich mężów z przedstawicielami węgierskich finansistów jakoś nie świadczą o tem. — P. R.)

Żydzi angielscy dla ofiar pogromów.

Warszawa. (Telefonem). P. Samuel otrzymał dziś telegraficzną wiadomość od p. Samuela Monsignorego w Londynie o wysłanych stamtąd 40.000 funtów szterl. (6 milionów marek) na rzecz ofiar pogromów w Polsce i na Ukrainie.

Dziwnem jest, iż pieniądze wysłano na adres asymilatora Natansona.

Akcya ratunkowa Żydów amerykańskich.

Nowy Jork. By umożliwić sobie skuteczną działalność w ciągu najbliższych 5 lat uchwaliły żydowskie towarzystwa filantropijne w Ameryce zebrać do końca b. r. 8 milionów dolarów.

Niedawno zmarły Ludwik Dreyfuss zostawił przeszło milion dolarów na cele filantropijne.

Sprawozdanie Morgenthaua.

Kopenhaga, (Tel. wł.) Nowojorski »Vorwärts« ogłasza wywiad swego współpracownika Ab. Kahana z amb. Morgenthauem podczas jego pobytu w Paryżu. Amb. Morgenthau oświadczył, iż sprawozdanie jego, które zostało już ukończone, zadowoli zarówno Polaków, jak i Żydów. Wyraził on także nadzieję, iż śledztwo i sprawozdanie o sytuacyi w Polsce, przyczynią się do poprawienia sytuacyi.

Pieniądze dla krewnych emigrantów w Ameryce.

Warszawa. (Telefonem). Komitet żydowsko amerykański otrzymał listę osób zamieszkałych w b. Królestwie, Galicyi i na Litwie, którym krewni przysłali z Ameryki pieniądze. Ogólna suma mających nadejść pieniędzy wynosi $3^1/_2$ miliona marek.

Żydzi w Rumunii.

Zurych, (Tel wł) Korespondent Żyd. Centrali prasowej donosi z Rumunii, że nowy premier rumuński jest tylko narzędziem w rękach Bratianu i trzyma się wobec Żydów dawnej polityki rumuńskiej. Na Bukowinie ogłosiły wszystkie mniejszości narodowe (Ukraińcy Niemcy i Żydzi), iż bojkotują wybory do konstytuanty, ponieważ zgwałcono je dzięki niesprawiedliwej geometryi wyborczej, zaniechaniu systemu wyborów proporcyonalnych i ograniczeniu agitacyi wyborczej, z powodu stanu oblężenia i cenzury prasowej.

Kierownictwo Organizacyi syońskiej na Bukowinie zwołało na 25 i 26 października konferencyę syońską do Czerniowiec.

Przedstawiciel ukraińskiej misyi dyplom. w warszawskiem biurze syońskiem

Warszawa. (Telefonem) Dziś odwiedził biuro centralnego komitetu organizacyi syońskiej przedstawiciel ukraińskiej misyi dyplomatycznej, bawiącej obecnie w Warszawie, kapitan Ordenberger. Na konferencyi, którą odbyli z nim przedstawiciele organizacyi syońskiej, była poruszona sprawa pogromów i położenie Żydów na Ukrainie. Kap. Ordenberger oświadczył, iż gotów jest na żądanie organizacyi syońskiej przedstawić wszelkie dokumenty, dotyczące pogromów i ułatwić reprezentantom organizacyi syońskiej wyjazd do Ukrainy celem zbadania pogromów na miejscu.

„Agudas Jisroel“, a praca palestyńska.

Kopenhaga, (Tel. wł.) Zjazd »Agudas Jisroel« w Niemczech, odbyty w Halbersztacie, uchwalił następujące wytyczne dla ewentualnej współpracy z innemi organizacyami żydowskiemi. Przy przeciwieństwach, mających podstawowe znaczenie organizacyjne, połączenie jest niemożliwem. Przy porozumieniu w celach praktycznych wspólna praca jest pożądaną, skoro nie jest uzależnioną od zrzeczenia się jakichkolwiek własnych zasad.

Z tego wynika, że: 1) »Agudas Jisroel« zasadniczo powinna być gotową do współpracy z organizacyą syońską w sprawach gospodarczych i socyalnych, skoro ta ostatnia będzie dawała gwarancyę, iż przy tej wspólnej pracy będą przestrzegane przepisy religijne, 2) Jeśli istnieje na polu kulturalnem porozumienie pomiędzy »Mizrachi«, a »Agudas Jisroel« co do tendencyj i celów pracy — wówczas współpraca z mizrachistami jest możliwą i pożądaną, o ile tylko organizacya mizrachistyczna nie jest przeszkodzoną w tej pracy z powodu swojej przynależności do organizacyi syońskiej. W pierwszym rzędzie muszą być zupełnie niezależne od ogólnej syońskiej Komisyi szkolnej (Waad Hachinuch») ortodoksyjne instytucye wychowawcze.

Granice Palestyny.

Paryż, Na zasadzie specyalnego traktatu zawartego pomiędzy angielską a francuską władzą wojskową, granicę obszarów okupacyjnych obu państw w Syryi (Francya) i Palestynie (Anglia) będzie na razie stanowiła rzeka Litanije pomiędzy Corem i Sydonem. Granica ta dojdzie do najdalszych części Chermonu. Przypuszczają, że będą to definitywne granice Palestyny. Są one dla Żydów o wiele korzystniejsze, aniżeli granice ustalone w traktacie z r. 1916.

Dotychczasowa działalność kierownictwa organizacyi syońskiej w Londynie.

(Od naszego korespondenta londyńskiego).

Londyn, 1. października 1919

Właśnie ukazał się skrót budżetu Organizacyi syońskiej, który podaję Wam w dosłownem tłumaczeniu. Skrót ukazał się w 3 językach: po hebrajsku, żydowsku i angielsku. Pierwsza stronica zaopatrzona jest portretem dra Weizmanna. Jak wiadomo, ukazał się szczegółowy budżet już kilka miesięcy temu. Był on jednak niedostępnym dla ogółu czytelników z powodu fachowej terminologii i zawiłych cyfr. Obecny skrót jest mniej dokładnym, ale zato bardziej popularnym. Zawiera on także cały szereg komentarzy, i oświadczeń, których nie zawierał budżet szczegółowy.

Wstęp.

Z chwilą uznania przez rząd angielski niezaprzeczalnego prawa Żydów do Palestyny, rozpoczął się nowy okres w historyi syonizmu. Przywódcy syońscy zwrócili się wówczas w specyalnych odezwach do narodu, wzywając do zbierania funduszów, niezbędnych dla pracy rozpoczętej przez naszych pionierów w Palestynie i dla wzmocnienia organizacyi we wszystkich częściach świata

Do jakich celów użyto tych funduszów?

Zadania komisyi.

Dnia 12 listopada 1917 r. oświadczył p. Artur Balfour, w znanej swojej deklaracyi, iż »rząd królewski z zadowoleniem zgadza się na myśl siedziby narodowej dla narodu żydowskiego w Palestynie i dołoży wszelkich możliwych starań, celem ułatwienia osiągnięcia tego zadania«. Anglia nie zwlekała z urzeczywistnieniem swego przyrzeczenia, danego Żydom całego świata w pamiętnej deklaracyi. Rząd udzielił Organizacyi syońskiej pozwolenia na wysłanie komisyi do Palestyny przy udziale przedstawicieli żydostwa angielskiego, amerykańskiego, francuskiego i rosyjskiego, celem zbadania warunków i potrzeb kraju, jakoteż celem opracowania planów i środków, niezbędnych dla odbudowy żydowskiej siedziby narodowej w Ziemi świętej.

Najważniejszemi z zadań powierzonych komisyi tej były:

1) Utworzenie kontaktu między administracyą angielską a palestyńską ludnością żydowską.

2) Skoordynowanie akcyi ratunkowej w Palestynie i umożliwienie wysłanym, ewakuowanym jakoteż uchodźcom wojennym powrotu do kraju.

3) Pomoc przy odbudowie i rozwoju kolonizacyi, jakoteż organizowanie żydostwa palestyńskiego.

4) Umożliwienie organizacyi i instytucyom żydowskim w Palestynie ponownego rozpoczęcia ich działalności.

5) Zbieranie informacyi i sprawozdań o możliwości dalszego rozwoju osiedlenia żydowskiego i kraju w ogólności.

6) Komisyi poruczono także zbadanie praktyczności planu założenia uniwersytetu żydowskiego.

Komisya opuściła Anglię 4 marca 1918 r. Gdy komisya z drem Weizmannem na czele przybyła do Palestyny, widoki żydowskie w kraju były bardzo niepomyślne.

Sytuacya w Palestynie w maju 1918 r.

W maju 1918 r. wolną była tylko Judea. Ludność jej była przygnębioną wszystkiemi przejściami wojny. Nieprzyjazne armie grasowały po posiadłościach i zakwaterowywały się po domach. W kraju prawie-że nie było mężczyzn. Życie społeczne było zrujnowane. Wieczna obawa, by nie być wysłanym, przymusowy podatek od większych sum, łapownictwo urzędników tureckich, niezbędność zabezpieczenia się przy pomocy wykupu przed rabunkami i plądrowaniami — wszystko to wyprowadziło z równowagi życie ekonomiczne. Cierpienia Żydów tamtejszych osłabiły ich moralnie i fizycznie

We wrześniu tego samego roku uwolniono także Samaryę i Galileę. Natychmiast pojawił się cały szereg problemów socyalnych i ekonomicznych, które wymagały natychmiastowego rozwiązania. Komisya syońska, która chciała rozpocząć natychmiastową pracę celem rozwiązania tych problemów, napotkała na cały szereg trudności. Ponieważ często musiano działać tuż obok linii bojowej, działalność ta była ograniczoną przez bardzo surowy aparat wojskowy. Komisya natychmiast zoryentowała się, że niezbędne są środki pomocnicze o większych rozmiarach, że musi być utworzoną odpowiednia administracya z dobrze funkcyonującym aparatem. Ze względu na to, że wielu doświadczonych Żydów palestyńskich było wysłanych z kraju, musiano się ograniczyć przy utworzeniu sztabu urzędników, niezbędnych do wykonania planów akcyi ratunkowej i odbudowy. Akcyę naprawy szkód wojennych i rozpoczęcie odbudowy przeprowadzono wśród największych trudności.

(C. d. n.)

Ben A. Sochaczewski.

Z Palestyny.

Konferencya mizrachistów palestyńskich.

Organizacya mizrachistyczna w Palestynie odbyła niedawno temu drugą konferencyę doroczną przy udziale 70 delegatów. Uchwalono założyć seminaryum ortodoksyjne w Jerozolimie i szkołę rolniczą w jednej z kolonii żydowskich. Konferencya postanowiła zwrócić się do bar. Rotszylda i Jewish Colonisation Association (Ica) z propozycyą, by oddali administracyę ich kolonii organizacyi mizrachistycznej.

Uchwalono także postarać się o rabinów dla Rechoboth, Zichron, Jabnael i Rosz pinah.

Konferencya uchwaliła również rezolucyę, wzywającą organizacyę syońską, by zatwierdziła uchwałę konferencyi londyńskiej w sprawie założenia 2 urzędów wychowawczych w Palestynie, z których jeden ma podlegać Organizacyi mizrachistycznej.

Ludność Jerozolimska.

»Jewish Daily News« podają następujące najświeższe daty statystyczne o ludności żydowskiej w Jerozolimie. W Jerozolimie mieszka teraz 400 szewców żydowskich, 150 murarzy, 30 malarzy, 70 zecerów i robotników drukarskich. 40 introligatorów, 10 fotografów. 160 sofrim 25 kuśnierzy. 30 fryzerów, 200 krawców, 60 kowali, 40 mechaników, 50 mosiężników. 60 handlarzy mlekiem, 63 tragarzy. 40 młynarzy, 40 dorożkarzy, 20 stolarzy, 30 zegarmistrzów, 22 złotników, 30 kotlarzy, 40 piekarzy, 90 tkaczy, 20 szklarzy i 300 kupców. Około 1300 chłopców i dziewcząt pracuje jako pomocnicy w różnych warsztatach. Ogółem mieszka w Jerozolimie blisko 4 tysiące rodzin żydowskich, utrzymujących się z własnej pracy.

Rynek pracy w Palestynie.

Związek robotników drukarskich w Jerozolimie uchwalił zaprowadzenie 8-godzinnego dnia pracy i podniesienie płacy robotniczej z 8 na 12 funtów szterlingów miesięcznie. Wszystkie drukarnie jerozolimskie, z wyjątkiem dwóch, już się na te warunki zgodziły.

Położenie materyalne pisarzy żydowskich (»sofrim«) w Jerozolimie w ostatnim czasie znacznie się poprawiło. Piszący rodały biblijne zarabia teraz 10 funtów szterlingów miesięcznie, przyczem jest stale zajęty. Za napisanie rodałów otrzymywał taki pisarz (sofer) przed wojną blisko 300 fr., obecnie zaś dostaje 700 fr.

Konferencya robotników żydowskich w Merchawii.

Konferencya robotników rolnych odbyta z końcem Aba w Merchawii, miała przebieg bardzo interesujący. Obrady miały charakter poważny, a sprawozdania przedstawiają cenny materyał o stanie kwestyi robotników rolnych w Palestynie. Z pośród 40 zebranych delegatów tylko 4 należało do »Hapoel-Hacair« lub »Achduth haawodah«. Pozostali byli bezpartyjni. Referaty o położeniu robotników odczytane przez pp. Goldberga i Tabenkina, dały niestety smutny obraz obecnej sytuacyi.

Ze sprawozdań wynika, że w Jaffie znajduje się obecnie 100 robotników rolnych z których 45 jest bezrobotnych. W Petach tikwie znajduje się 120 robotników; 100 z nich pracuje w grupie robotniczej (kwucah) na gruntach Rotszylda i poszczególnych kolonistów; zaś 20 jest bezrobotnych. Ilość bezrobotnych wynosi: W Riszon le Zion 45 (na ogólną liczbę 80 robotników rolnych); w Rechowoth 50 (na og. liczbę 170); w Chederze 25 (na og. liczbę 40); w Zichron Jakób 10 (na og. liczbę 50); w Hajfie 5 (na og. liczbę 60). Na 550 żydowskich robotników rolnych, znajdujących się obecnie w koloniach, jest 300 bezrobotnych. W tym samym czasie jednak kolonie te zatrudniają więcej niż 4 tysiące nieżydowskich robotników.

Płace robotników żydowskich są bardzo niskie. Nawet najwyższa płaca przy panującej drożyźnie nie wystarcza robotnikom żydowskim na utrzymanie. Zwykle wynosi płaca robotnika żydowskiego frcs 2·50 dziennie. W Chederze i Zichron Jakob płaca wynosi fr. 3·75 dziennie. W Rechowot i Riszon le Zion — 4·50 do 5 fr.; w Petach Tikwie (— frcs 6·25). Jest rzeczą jasną, że płace te nie dają możliwości robotnikom żonatym na zakupno nawet najniezbędniejszych środków żywności.

Sprawozdania stwierdzają, że najdroższe środki dotychczas stosowane, celem dania żydowskim robotnikom możliwości pracy nie doprowadziły do rezultatu. Koloniści żydowscy konferowali wprawdzie z robotnikami żydowskimi, by w ten sposób pokazać komisyi palestyńskiej, iż interesują się sprawą wyszukania zajęć dla robotników żydowskich. Konferencye te nie odniosły jednak żadnego skutku. Uchwała syońskiej komisyi palestyńskiej, by zniesiono budżet dla robotników żydowskich, wywołała wśród nich wielkie rozgoryczenie. Ostatnio wysłano w tej sprawie specyalną delegacyę robotniczą do Londynu.

(Dokończenie nastąpi).

Dział gospodarczy.

$6^1/_2$.

Sześć i pół centimów płacą w Zurychu za koronę — tak wierzą naiwni. Nie wiedzą bowiem, że jest to tylko kurs nominalny. Wszak kursa centrali dewiz we Wiedniu są tylko fikcyjne, żaden kupiec wiedeński nie uznaje ich, tak samo kursa warszawskie lub praskie są fikcyą.

Dziś kursa tych central, które rząd uprzywilejował nie są miarodajne, a to dlatego, że żaden kupiec w razie potrzeby waluty nie kupi. Wskutek fatalnej polityki gospodarczej rządu kupcy rzetelni są skrępowani, a ciemne indywidua hulają i niszczą społeczeństwo.

Czarną giełdę we Wiedniu, Krakowie, Warszawie, Lwowie, Stanisławowie, ba nawet w Śniatynie, Pradze lub Czerniowcach, nie wyłączając Budapesztu, ogarnął szał. Pojedyncze tranzakcye przynoszą nieraz 100.000 do milionów koron zysku.

Wiedeńczycy są głodni, potrzebują żywności. Kraje jednak żądają »dobrego« pieniądza, nie chcą koron. My też prawie niczego nie sprowadzamy z poza granic dawnej Austryi, a ulice nasze są tak samo widownią orgii rozszalałych handlarzy »walutą«, bo i my mamy korony, a rząd porzucił zamiar »unarodowienia« koron.

Szaleńcy notują dziś do
$4^1/_2$ koron za markę niemiecką
11 » » lirę włoską
5 » » lej rumuński,
który n. p. w Czerniowcach Rumun chętnie sprzedaje za 2 K 50 h, bo się wcale nie zachwyca wewnętrzną wartością lei.

Atoli są jeszcze inne faworyzowane wartości spekulacyjne. Każde miasto ma swoją specyalność. Walutowcy handlują nie tylko rublami carskimi, dumskimi, bolszewickimi z różnych okręgów, ale także karbowańcami ukraińskimi, hrywnami galicyjskiemi, których kurs chwilowo wynosi 15 halerzy, węgierskimi drukami bolszewików itd. Kursów tych »walut« nie notuje centrala dewiz, ale organizacya silniejsza — czarna giełda...

Myli się, kto sądzi, że pasek ten niebawem ustanie. Myli się również, kto wierzy, że ustawy, zakazy, rewizye, kryminał itd. ochronią nas przed dewaluacyą koron. Rząd, jak się zdaje, chce tolerować ubezwartościowienie koron. Zubożeje wprawdzie ludność Małopolski i okupacyi o jakie 5 i pół miliarda, ale Warszawa zyska na tem, gdy zamieni bezwartościowe korony na marki. W późniejszym terminie przy ściąganiu pożyczki przymusowej zamieni marki na złote (fikcyjne). Wynika z tego jasno, że jeszcze długi czas grzążć będziemy w chaosie walutowym.

Doprowadzi to nie tylko do podrożenia importów, ale wytworzy sytuacyę, której rząd nie zdoła później tak rychło opanować.

Min. Karpiński nie chciał przeprowadzić stemplowania koron, chociaż dzięki ostemplowaniu koron uniknęły Jugosławia i Czechy chaosu walutowego, mimo, że korony czeskie są poszukiwane i mają stale kurs dwakroć lub trzykroć wyższy, niż korony niestemplowane. Taka krótkowzroczność zniszczy nas w Małopolsce podobnie, jak postępowanie rządów bolszewickich zniszczyło Węgry na punkcie waluty. Szatański taniec zniżkowy koron nie ominie marek, które również zdradzają stale tendencye zniżkowe. Dziś za 1 pół centa amerykańskiego lub 3 centy holenderskie kupi się koronę, koszta zaś druku i papieru są wyższe od tego »kursu«.

Gdy kraj nie chce niczego produkować na eksport, a my wszystko sprowadzać musimy, stan nasz musi się stawać z dnia na dzień fatalniejszy.

Rafał Pfeffer.

Składanie zgłoszeń na znaki towarowe, wzory rysunkowe i modele. Urząd Patentowy w Warszawie ogłosił w »Monitorze« nr. 211 z 19. września b. r. oraz w numerze 212 z 20 września b. r. przepisy dotyczące sposobu składania zgłoszeń wzory rysunkowe i modele oraz na znaki towarowe.

Podania, które wnosić należy do wymienionego Urzędu (Warszawa ul. Królewska 23) winny zawierać bliższe dane, dotyczące zgłoszonych artykułów.

Wykaz towarów winien być ugrupowany według klas ustanowionych przez Ministra przemysłu i handlu dnia 29 marca b. r.

Do podania dołączyć należy odbitkę znaku towarowego graficznego w dwóch egzemplarzach, zaś rysunki wzorów i modeli w trzech identycznych egzemplarzach. Wielkość odbitek i rysunków nie może przekraczać wymiarów 33 X 21 cm. Przy zgłaszaniu znaków towarowych słownych nie wymaga się składania odbitek.

Próbek i odtworzeń plastycznych nie zwraca się, lecz przechowuje się w archiwum Urzędu Patentowego.

(p) **Eksport ropy.** Rząd nagromadził dla eksportu ropy i derywatów naftowych za 3 miliardy. Na część tej sumy oddał kilku przedsiębiorcom patent przewozu i wywozu

Kurs dewiz.

Warszawa, PAT. 13. października. **Kursa dewiz i banknotów** notowane w państwowej Centrali dewiz:

	Dewizy kupno	Dewizy sprzed.	Banknoty kupno	Banknoty sprzed.
Funty szterlingi	143.90	146 10	143.20	146.80
Dolary Stanów Zjed.	34 25	34.75	34.10	34.95
Dolary kanadyjskiej	—.—	—.—	32.—	32.75
Franki francuskie	4.05	4 15	4.—	4 15
Franki szwajcarskie	6.10	6.20	6.05	6 25
Franki belgijskie	4.05	4.15	4.—	4 20
Liry	3.55	3.60	3.50	3 60
Marki fińskie	159.—	161.—	158.—	162.—
Lei rumuńskie	155.—	160.—	155 —	165.—
Lewy bułgarskie	—.—	—.—	79.—	81.—
Floreny holenderskie	12.90	13.10	12.85	13.20
Korony szwajcarskie	8·10	8·20	8 05	8.25
Korony norweskie	7 60	7·70	7.55	7 75
Korony duńskie	7.05	7.15	7.00	7.20
Marki niemieckie	139.—	141.—	138.—	142.—
» Drobne do 10 Mk.	—.—	—.—	100 —	—.—
Korony austryackie	51.—	52 —	50.—	52 —
Korony czeskie	99 25	100.75	98.50	101.25

Giełda pieniężna w Krakowie notowała w dniu 13 b. m.: Marki polskie 181·—, 191·—. (tranzakcye: 188·—, 186·75) Ruble carskie: po 100 rb.: 215·—, 245·—, ruble carskie po 500 rb: 210·—, 235·—. (tranzakc. 225·—, 221·50.)

ZGRZYTY.

Chcę wynająć pokój!...

Chcę wynająć pokój
(Nie musi być duży),
Bo mi już sypianie
Na Plantach nie służy...

Na to się podpiszę
I mogę zaprzysiądz:
Za grzeczną przysługę
Dam egipskich tysiąc.

Jeśli klepko w klasie
Stoi synek mamin,
Mogę mu dopomódz
By wnet zdał egzamin.

Na zimę grunt — opał,
Przeto jestem skłonny
Miłym gospodarzom
Zwieźć węgla dwie tonny.

Kucharkę nauczę
Tańczyć „Two Steep" w parze,
Zaś pana dam lekcye
Śpiewu przy gitarze.

Pożyczę gramofon
I wierzchnie odzienie; —
Na żądanie z córką
Domu się ożenię!...

Jestem literatem,
A więc głupstwo — cena,
Pszcie do Redakcyi
Dla pana

Korena.

KRONIKA.

Kraków, 14 października.

O bezpieczeństwo publiczne. Jak nam donoszą ze źródła dobrze poinformowanego, stosunki w tutejszej policyi, a mianowicie w dziale bezpieczeństwa publicznego są opłakane. Dziennie wpływa 250 do 300 doniesień karnych, z tego przeszło trzy czwarte o kradzieże, a na załatwienie wszystkich tych spraw jest 5 ciu urzędników i aż jeden pies policyjny. Można sobie wyobrazić, jak funkcyonuje ten aparat, który przecież przy rozwielmożnionym dziś bandytyzmie powinien mieć warunki do działania szybkiego i sprawnego. W interesie bezpieczeństwa publicznego zwracamy się do czynników w tej sprawie miarodajnych, by nie zaniedbywały instytucyi, która jest jedną z niezbędnych arteryi w organizmie wielkiego miasta.

Centralny Komitet Organizacyi syońskiej dla Małopolski uprasza wszystkie komitety lokalne o bezzwłoczne podanie nazwisk nauczycieli i nauczycielek hebrajskich, uczących w ich miastach czy to w szkołach hebrajskich czy też na kursach hebrajskich, na adres Org. syon. Stradom 15. I. p.

Cukier na II. połowę lipca. Magistrat podaje do wiadomości, że cukier żółty sprzedawać będą od wtorku 14 bm. sklepy rejonowe i konsumy po 300 gramów na osobę, w cenie 4 K za 1 kg za odcięciem kuponu legitymacyi zbiorowych za 2-gą połowę lipca.

Wydział stow. wysłużonych żołnierzy i oficerów żyd „Anshe-Chail" prosi nas — odnośnie do aluzyi w „Zgrzytach" z 8 bm. — o zaznaczenie, że w ostatnich latach nie urządzał ani zbiórek publicznych ani rautów. — Od siebie dodajemy, że autor „Zgrzytów" tylko dla przykładu napomknął o stow. „Anshe Chail", a nie miał na myśli żadnego konkretnego zarzutu.

Znowu czeskie marki. Przedwczoraj wieczór jakaś kobieta na dworcu tutejszym z okna wagonu prosiła o podanie jej rulonu białego papieru, który trzymał jej znajomy. Przypadkowo przechodzący funkcyonaryusz straży kolejowej zauważył, że w rulonie, który się rozwinął, znajdują się marki do stemplowania czeskich banknotów. Kobieta zbiegła, zostawiając w wagonie prócz rulonu, kuferek i inne rzeczy. Marki skonfiskowała policya.

Strzelanina na Krowodrzy. Przed kilku dniami wzmiankowaliśmy o kradzieży w garażu automobilowym przy ul. Krowoderskiej. Otóż okazało się, że kradzieży tej dopuścili się znani i przez policyę od dłuższego czasu poszukiwani: Ryszard Deresiewicz, Józef Telik i Stefan Sutor. Policyi udało się wytropić kryjówkę bandytów w pewnym składzie wyrobów betoniarskich na Krowodrzy, gdzie znaleziono bandytów śpiących snem sprawiedliwych. Aresztowano ich i prowadzono na dyrekcyę, lecz w drodze bandyci dobyli rewolwerów i zaczęli ostrzeliwać prowadzących ich policyantów i uciekać. Policyanci za uciekającymi rzezimieszkami dali kilka strzałów, z których jeden ciężko ranił Stefana Sutora, którego odstawiono do szpitala. Deresiewicz i Telik zbiegli. W kryjówce bandytów prócz rzeczy pochodzących z okradzenia wzmiankowanego wyżej garażu, znaleziono pasy transmisyjne z fabryki Wurma wartości 30 do 40 tysięcy koron.

Kradzież w forcie Benedykta. Podoficer W. P., przechodzący wczoraj nad ranem o godz. 3 ciej koło fortu Benedykta na Krzemionkach, zauważył, że 3 mężczyzn wynosiło z fortu mundury wojskowe. Podoficer strzelił i zaalarmował wartę, która strzelając puściła się w pogoń za uciekającymi złodziejami. Mimo energicznego pościgu złodziejom udało się uciec.

Włamanie i kradzież na Grzegórzkach. Wczoraj w nocy niewykryci dotąd sprawcy włamali się do składu minist. przem. i handlu na Grzegórzkach i skradli materyały garbarskie i 3 beczki łoju wartości 40 tysięcy koron.

K O M U N I K A T Y.

Haszachar-Przedświt. Dziś o g. 7 wiecz. plenarne zebranie członków w lokalu Stradom 15.

REPERTUAR TEATRU J. SŁOWACKIEGO
Wtorek: „Polityka".
Środa: „Asystent".
Czwartek: „Polityka".

Ze świata.

Ludność Kijowa. Ukraiński »Wpered« donosi: Na podstawie spisu ludności, przeprowadzonego w maju br., ludność Kijowa wynosi 540.808 dusz, z czego na Ukraińców przypada 128.664, Rosyan 232.148, Żydów 114.524, Polaków 36.828, Małorusinów 8259, na inne narodowości 20.385 dusz.

NADESŁANE

Za rubrykę tę redakcya nie odpowiada.

KINO „OPIEKA" Zielona 17 Tel. 2374

Program od 12 do 15 października br.

DZIEWCZYNA z CYRKU Część IV

Największy film cyrkowy świata firmy Transatlantic w Ameryce.

Początek w dnie powszednie o godzinie 5 popoł. w soboty, niedziele i święta o godz. 3 popoł 1014

Cały dochód przeznaczony dla inwalidów

PIERWSZĄ

FABRYKA WĘDLIN

KOSZERNYCH

A. S. SPIRY

KRAKÓW, UL. KRAKOWSKA 5.

poleca przedwojennej jakości kiełbasę, salami cielęcą, węgierską, paryską, weroneską, pasztetową i t. d.; szynkę: wołową, cielęcą i westfalską; mostek wołowy i ozor wędzony po przystępnych cenach, hurtownie i częściowo. 1010

Poszukuje się 2 pokoi na lokal sklepowy na parterze lub I piętrze, ewent. za odstępnem. Wiadomość Laufer, Dietla 19, oficyny I piętro. 1045

Fabryczny hurtowny skład pończoch i rękawiczek P. GROSSMANA mieści się przy ulicy Grodzkiej L. 15., (w sieni). 1046

Za prowianty i ewentualnie za dopłatą oddaję pokój przy inteligentnej rodzinie Zgłoszenia pod »Oficer« do Administracyi N. Dziennika. 1946

Poszukuję instruktora dla chłopca do I szej i dziewczynki do III-ciej klasy szkoły średniej do Rabki. Reflektanci zechcą wysyłać swoje oferty na adres L. Hollender Rabka. 1973

Ochraniacze podeszew ze silnej skóry grzbietowej w paczkach i na wagę nabyć można w każdej ilości u F. Windischa, Kraków, ul. Bożego Ciała 10 I. p. 1983

Młynarz zdolny lat 32, żonaty bezdzietny z długoletnią praktyką, mogący przeprowadzać ulepszenie młyna starej konstrukcyi w najnowszy sposób, przytem mogący objąć kierownictwo młyna gospodarczego lub pod młynarza w młynie handlowym, poszukuje posady zaraz. Zgłoszenia pod »Miłość młyna« poste rest. gł. pocztą Kraków. 1969

„Hatechijah" zastępstwo wybitnych wydawnictw żydowskich z Polski, Niemiec i Ameryki poszukuje spólnika z kapitałem 25—30 tysięcy K. Siedziba biurowa we Wiedniu i Krakowie. Zgłoszenia: Dr Izrael Hammer, Wiedeń II, Schüttelstr. 91/5. 1060

Pracownia sukien damskich Heleny Izraelowicz przy ul. św. Katarzyny 5., wykonuje roboty według najnowszych żurnali po cenach przystępnych. 1997

Udzielam lekcyi hebr. języka, jakoteż »Talmudu«, »Schulchan Aruch« oraz literatury hebrajskiej. Pinkas Friedmann Kraków, ul. Krakowska 53. 1999

Hurtowny skład pończoch, rękawiczek, oraz towarów trykotowych poleca L. WERBEL Kraków, Stradom 13. w podworcu. 1998

Ożeni się absolwent akademii Eksportowej, żyd przystojny z ładną panną inteligentną lub młodą wdową do lat 25. Zgłoszenia możliwie z fotografią pod »Eksportowiec« do Biura ogłoszeń Feliksa Stattera, Kraków, Grodzka 13. 1075s

Obuwie luksusowe

znanej dobroci

polecają

BRACIA KLEIN

Kraków, ul. Lubicz L. 3.

Telefon Nr. 3513.

Obok dworca kolejowego,

Zwraca się uwagę na dokładny adres.

1049

Poszukuje się kapitalistów celem założenia intratnego przedsiębiorstwa artystycznego. — Zgłoszenia pod »Rentowny interes« do biura ogłoszeń F. Stattera, Kraków Grodzka 13. 1073s

Dwa sklepy w śródmieściu do **wynajęcia** Wiadomość ulica Czarnowiejska 72 parter. 1068s

Węgle, cukier biały, mąkę i tytoń dam za odstąpienie mieszkania z dwóch pokoi, ewentualnie z jednego pokoju i kuchni. Zgłoszenia pod »Mieszkanie 1354« do Biura ogłoszeń F Stattera, Kraków, Grodzka 13. 1072s

Poszukuję panny (żyd.) do wychowania dwóch dziewcząt lat 6—9 ze znajomością języka hebrajskiego i grającą na fortepianie. 1890

Poszukuję panny (żyd.) do ośmioletniego chłopczyka możliwie ze znajomością języka francuskiego i niemieckiego. Zgłoszenia w godz. popoł. Adwokat Dr. Wolf, Podgórze ulica św. Benedykta 3 1076

Do sprzedania orzechowa jadalnia używana — Wiadomość u p. A. S. ulica Dietlowska 97 II piętro. 1996

HURTOWNIA OBUWIA

Obuwie krajowe i zagraniczne stale na składzie u firmy

Bernard Herstein, Kraków

ulica Jasna 6, parter.

Srzedaż wyłącznie hurtowna. 1981

Biuro pośrednictwa pracy dla kobiet żydowskich Stradom 15 poszukuje zdolne kucharki i służące na dobrze płatne posady. 1047

„Salon Sztuki"

ul. Szpitalna Nr. 40.

(naprzeciw teatru miejskiego).

Sprzedaż i kupno obrazów pierwszorzędnych mistrzów, polskich i zagranicznych. po cenach umiarkowanych. Chcąc nprzystępnić najszerszym warstwom nabywanie prawdziwych dzieł sztuk, zaprowadza dyrekcya również

SPRZEDAŻ NA SPŁATY. 1077f

Telefon 2486.

Pierwszego Cheszwan 5680 (25 października 1919) ukaże się pierwszy numer

TYGODNIKA Ilustrowanego dla dzieci żydowskich

KARMENU

w języku hebrajskim i polskim.

Cena zeszytu K 4 (3 Mk), abonament kwartalny K 24 (18 Mk).

Zamówienia przyjmuje i prospekta wysyła 1061

Administracya „KARMENU"

Dr Izrael Münzer Lwów Krasickich 10

Baczność!

Z powodu nieustannego pojawiania się na rynku aptecznym falsyfikatów 1015

Pudru i Mydła „Bèbè"

należy się wystrzegać szkodliwych skutków i żądać wyraźnie

Puder i Mydło „Bebe" Szofmana

pierwszego wynalazcy. Inne są falsyfikaty.

Kto nie chce zawodu

z ziemniakami poznańskiemi, niech się zwróci o dostawę ziemniaków z Kongresówki, oraz jarzyn i owoców strączkowych po cenach targowych do firmy

„Kompas"

w Krakowie ul. Smoleńsk 15. 1052

M. Aleksandrowicz

Spółka z ogr. por.

BIURO TECHNICZNE dla MATERYAŁÓW BUDOWLAN.

Tel. 1223. W KRAKOWIE. Tel. 1223.

Biuro; Starowiślna 71. — Skład; Miodowa 45.

dostarcza hurtownie i częściowo: **Materyałów budwlanych**: cementu, gipsu, wapna, papy dachowej, dachówki palonej, łupku asbestowego itp. **Benzyny, olei** maszynowych i cylindrowych, smarów Towotta smarów do wozów, wazeliny itp.

Główna sprzedaż dachówki cementowej z fabryki »**Krzemionka**« w Krakowie. Ceny ściśle konkurencyjne.

1043f

Kursa prawnicze

„IUS" Kraków „IUS"

Rynek główny L. 22.

rozpoczynają nowe **kursa zbiorowe** do wszystkich egzaminów prawniczych. **Kursa zbiorowe** prowadzone przez najwybitniejsze siły. — Słuchacze otrzymują cały materyał dostosowany do ostatnich zmian. Zgłoszenia natychmiast pożądane. Dla prowincyi, wojskowych i urzędników wyprobowany **system pisemny**. Egzamina uniwersyteckie, adwokackie sędziowskie. 1059

PIERWSZA POLSKA

CHEM. PRALNIA I ART. FARBIARNIA

„Czystość"

Przyjmuje wszelką garderobę, materye i jedwab, do chem. czyszczenia i art. farbowania. Wykonuje w jak najkrótszym terminie. **(Do żałoby w 24 godzinach.)** Przyjmuje bieliznę i firanki do prania, rękawiczki do chem. czyszczenia.

Filie: 1000

Sławkowska L. 23. :-: Sebastyana L. 3.

ulica Bolotek L. 8. (Centrala) — —

Podgórze, ulica Kalwaryjska L. 5. — —

„MATURA" Kancelarya: Kraków, ul. Grodzka L. 32/II.

godziny urzęd. od 10—12 i od 3—5, (w niedzielę i święta od godz 11—12). dla spraw naukowo fachowych tylko od 3—4.

Nowe kursa maturyczne: I. gimnazyalne realne, II. Seminaryalne oraz III. kursa wydziałowe dla P. T. Nauczycielstwa otwarte zostały 1 października br.

Jeszcze tylko kilka miejsc wolnych. Wszyscy słuchacze otrzymają bezpłatnie całkowity materyał naukowy. Honoraryum zostało o $^1/_3$ zniżone.

Dla niezamożnych oraz inwalidów wszelkie ulgi i ułatwienia.

Informacye i prospekta bezpłatnie. 1071s

WOLNOŚĆ!

[illegible]

Redaktor naczelny i odpowiedzialny Dr. Wilhelm Berkelhammer. — Druk M. Deutschera, Kraków, Bożego Ciała 10 Telefon 1556.